

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.043/2008/6.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Zagyva Norbert ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Boros Erzsébet ügyvéd által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében a Békés Megyei Bíróság 2007. június 20. napján kelt 15.G.40.018/2007/11. számú ítéletével szemben az alperes részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **részben megváltoztatja**, az alperest terhelő marasztalás összegét 2.276.842,- (Kettőmillió-kettőszázhetvenhatezer-nyolcszáznegyvenkettő) Ft-ra, ebből 536.780,- (Ötszázharminchatezer-hétszáznyolcvan) Ft-nak 2004. április 1-től, míg 1.740.062,- (Egymillió-hétszáznegyvenezer-hatvankettő) Ft-nak 2004. július 1-től a kifizetésig járó évi 30 % kamatára leszallítja.

Az alperes által fizetendő elsőfokú eljárási költség összegét 200.000,- (Kettőszázezer) Ft-ra leszallítja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A felek maguk viselik másodfokú eljárási költségeiket.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetékből a felperes 192.430,- (Egyszázkilencvenkettőezer-négyszázharminc) Ft-ot, az alperes 192.430,- (Egyszázkilencvenkettőezer-négyszázharminc) Ft-ot köteles megfizetni - külön felhívásra - az államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A peres felek között 2003. októberében 2004. december 31. napjáig szóló szállítási keretszerződés jött létre, a felperes (**település**)-i lerakodási hely megjelölésével fenyő fűrészáru szállítására, az alperes pedig 100 USD/m³ vételár megfizetésére vállalt kötelezettséget. A szerződés 8.1. pontjában fizetési késedelem esetére az áru értéke után számítva napi 0,3 % bírság fizetéséről rendelkeztek.

Az alperes a 2004. január 24-én szállított áru vételárából (5.869,80 USD) 139 napos késedelemmel kifizetett 3.600 USD-t, fennmaradt 2.269,80 USD tartozása. A 2004. június 18-án, majd pedig a július 2-án szállított áru 3.062,81 USD és 3.203,51 USD ellenértékét nem fizette meg. Az alperes

- az 5.991 USD összegű 2003. november 18-án esedékes számlából 5.736 USD-t 28 napos késedelemmel

- míg 255 USD-t 134 napos késedelemmel,

- az 5.736 USD összegű 2003. december 2-án esedékes számlatartozást 2004. április 1-jén 120 napos késedelemmel,

- az 5.931 USD összegű 2003. december 24-én esedékes számlatartozást 2004. április 13-án 110 napos késedelemmel,

- az 5.340,40 USD összegű 2004. január 27-én esedékes számlatartozást 2004. április 19-én 82 napos késedelemmel, végül

- a 6.039 USD összegű 2004. január 27-én esedékes számlatartozását 2004. május 5-én 98 napos késedelemmel fizette meg.

A felperes keresetében 6.414.304,- Ft és ennek 2003. október 1. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Egyrészt követelte a hátralékos vételár megfizetését 2005. október 25-i árfolyamon, másrészt a szerződés 8.1. pontjára figyelemmel igényt tartott a vételár 0,3 %-ának megfelelő bírság megfizetésére is. A 8.536,12 USD hátralékos vételártartozás után 2005. október 25. napjáig kiszámolta a bírság összegét, ami 22.302,54 USD követelést jelentett. A bírság összegének számítási menetét a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemhez mellékelt kimutatás tartalmazta. Tagadta, hogy a szerződés 8.1.pontjának rendelkezését módosították, álláspontja szerint nem történt meg a bírságnak az áruérték 8 %-ában történő maximálása. Ugyancsak tagadta azt az alperesi hivatkozást is, mely szerint közöttük engedményezési megállapodás jött létre, melynek során az alperes tartozásának megszűnéséről nyilatkozott.

Az alperes a kereset elutasítását elsődlegesen arra figyelemmel kérte, hogy a felperessel szemben fennálló tartozása 2004. december 10-én mintegy 10.000 USD lehetett, és ekkor közöttük létrejött egy engedményezési megállapodás. Ebben a felperesre engedményezett egy másik (**nemzet neve**) céggel szemben fennálló 25.000 USD követeléséből 15.000 USD követelést. Ennek során a felperes külön okiratban úgy nyilatkozott, hogy az engedményezéssel az alperes tartozása megszűnt. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy a szállítási szerződés 8.1. pontját 2003. október 21-én akként módosították, hogy a késedelem esetén fizetendő bírság összegét az áru értékének 8 %-ában maximálták.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 6.414.304,- Ft valamint 1.812.816,- Ft-nak 2005. október 26-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére

Gf.I.30.043/2008/6.szám

kötelezte az alperest, az ezt meghaladó keresetet elutasította. Nem fogadta el bizonyítottan az alperesnek a szerződés 8.1. pontjának módosításával, valamint az engedményezési szerződés létrejöttével, illetőleg az alperesi tartozás megszűnésével kapcsolatos jognyilatkozat tételével összefüggő hivatkozásait. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy a szakértői vélemény ismeretében felhívta az alperest, tegyen a véleményre észrevételt, egyben közölje, biztosítani tudja-e a további szakértői vizsgálathoz a feltételeket. A szakértő szerint igazolnia kellett volna, hogy a vitatott fax és egyéb informatikai berendezések az okirat szerinti napon (és azóta folyamatosan) a tulajdonában és az üzemeltetésében voltak. A Pp. 141. § (6) bekezdésében foglalt jogkövetkezményekre történt figyelmeztetés után az alperes a szakvéleményre nem nyilatkozott, a bíróság felhívására nem válaszolt, majd a kitűzött tárgyaláson sem jelent meg. Utalt arra is, az engedményezési szerződés létrejöttének az ügyben nincs jelentősége, mert a kötelezett a felperes részére nem fizetett semmilyen összeget. A szerződés 8.1. pontjával összefüggésben a Ptk. 247. § (2) bekezdés rendelkezése folytán a késedelmi kamat szabályait alkalmazta. Megállapította, hogy a 22.302,54 USD lejárt késedelmi kamat után a felperes további késedelmi kamatot nem igényelhet. Ennek megfelelően csak a vételárhátralék után kötelezte az alperest a törvényes mértékű késedelmi kamat fizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes élt fellebbezéssel, kérte annak részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását. Változatlanul arra hivatkozott, hogy a M... Kft-vel szembeni követelését a felperesre engedményezte. Csatolt egy 2004. október 16-án kelt iratot és annak fordítását, és állította, hogy az engedményezési szerződést megküldte a kötelezettel szemben felszámolási eljárást folytató Rovnoi Iparkamarai Bíróság részére. Mellékelte az ajánlási szelvény másolatát. Ismételten csatolta azt a 2004. december 10-én kelt fénymásolt faxot, amelyben mindkét fél cégbélyegzője és a képviselők aláírása szerepel, és az engedményezési megállapodást tartalmazza. Újól csatolta azon iratot másolatban, melyben a felperes úgy nyilatkozott, hogy az engedményezési megállapodás aláírásával az alperes tartozása megszűnt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

A peres felek között 2003. őszén szállítási keretszerződés jött létre, melynek alapján a felperes fenyő fűrészarut szállított az alperes részére. Nem vitás tény, hogy a keresetben megjelölt valamennyi áruszállítás időben megtörtént, következésképpen az alperesnek az általa átvett áru ellenértékét ki kellett fizetnie. A megrendelő alperes az utolsó két szállítmány ellenértékét nem fizette meg, az ezt megelőző szállítás vonatkozásában pedig csak részteljesítést eszközölt, így az említett három számlát tekintve az alperesnek 8.536,12 USD vételártartozása fennmaradt.

Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, a szállítandó áru mennyisége vonatkozásában a szerződés módosítása nem bír jelentőséggel, az alperesnek ugyanis az általa ténylegesen átvett áru ellenértékét mindenképpen ki kellett fizetnie,

a megghiúsult további szállításokkal kapcsolatban pedig a felperesnek az alperessel szemben nem volt igénye.

Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben is, az alperes nem tudta a perben kétséget kizáró módon bizonyítani, hogy a felperessel 2004. december 10-én engedményezési megállapodást kötött, illetőleg azt sem, hogy a felperes ezen megállapodás létrejöttére figyelemmel joglemondó nyilatkozatot tett. A felperes az engedményezési szerződés megkötését tagadta. Ezzel szemben az engedményezési megállapodás létrejöttét az alperes eredeti okirattal, tanúvallomásokkal igazolni nem tudta. A perben beszerzett szakértői vélemény sem igazolta a fénymásolt okirat valóságát. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a Ptk. 330. § (1) bekezdése szerint az engedményező az engedménnyel szemben a kötelezett szolgáltatásáért az engedményezés fejében kapott ellenérték fejéig kezesként felel. Ha kötöttek volna a felek 2004. december 10-én engedményezési megállapodást az alperesnek egy felszámolás alatt álló **(nemzet neve)** céggel szemben fennálló követelését érintően, akkor is - ha a felperes részére a kötelezett nem teljesített - az alperesnek kezesként a tartozásért helyt kellene állnia.

Emellett az alperes állította azt is, hogy külön okiratban a felperes az engedményezés kapcsán úgy nyilatkozott, hogy a megállapodás aláírásával az alperes tartozása megszűnt. A felperes tagadta, hogy tett ilyen nyilatkozatot, az alperes pedig eredeti okirat becsatolásával, tanúvallomásokkal illetőleg szakértői bizonyítással sem tudta igazolni állítása valóságát.

Az alperes másodlagosan állította, hogy 2003. október 21-én olyan szerződésmódosítás történt, melyben a bírság összegét az áru értékének 8 %-ában maximálták. A szerződésmódosítás tényét a felperes tagadta, a csatolt másolattal kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy azon nem az ő cégbélyegzője szerepel, az aláírás pedig nem az ügyvezetőtől származik (15.G.40.059/2006/3. sz. jegyzőkönyv 2. oldal). Miután az okirat valóságát a felperes kétségbe vonta, az alperes pedig az eredeti okiratot becsatolni nem tudta, állítását szakértői bizonyítással sem igazolta, ezért a szerződésmódosítás ténye nem bizonyított.

Helyes az elsőfokú bíróságnak a perbeli szerződés 8.1. pontjának jogi minősítésével kapcsolatos álláspontja. A Ptk. 247. § (2) bekezdése szerint a fizetési késedelem eseteire kikötött kötbér tekintetében a késedelmi kamat szabályait kell alkalmazni. Miután az alperes a kereset elutasítását kérte, függetlenül attól, hogy erre külön nem tért ki, érdemi védekezését úgy kellett tekinteni, hogy az a Ptk. 301. § (3) bekezdésének megfelelően a túlzott mértékben megállapított késedelmi kamat mérséklésére is irányul. Az ítéletábra a szerződésben megállapított évi 109,5 % késedelmi kötbér mértékét túlzottnak találta. A szállítási szerződés megkötésekor irányadó évi 11 %, továbbá a jelen időszakban figyelembe vehető évi 15 % késedelmi kamatra is figyelemmel az ügy összes körülménye alapján az ítéletábra a reális késedelmi kamat mértékét évi 30 %-ban határozta meg, és a felek által meghatározott késedelmi kamat mértékét ennek megfelelően mérsékelte.

Az alperes a felperestől kapott számlákat a megjelölt fizetési határidőig nem egyenlítette ki, ezzel a számlában megjelölt napon a teljes vételártartozása esedékessé, lejárttá vált (Ptk. 298. § b) pont). Ettől az időponttól kezdődően az

Gf.I.30.043/2008/6.szám

alperesnek évi 30 %-os késedelmi kamatot kellett megfizetni. Az egyes részteljesítések elszámolása a Ptk. 293. §-a szerint kell hogy megtörténjen. A jogszabályhely értelmében, ha a kötelezett a jogosult felé több jogcímen is tartozik, a teljesítést előbb a késedelmi kamatra és csak ezt követően kell a főkövetelésre elszámolni. Utóbbiakból az következik, hogy az alperes részteljesítései a fennálló késedelmi kamattartozást csökkentették (megszüntették), következésképpen a részteljesítés napján tőketartozása maradt fenn. A felperes keresetében a törvényes magyar fizetőeszköz, a forint alapulvételével kérte az alperes marasztalását. Ennek megfelelően az alperes esedékessé vált tőketartozását is át kellett váltani forintra, az ítéltábla az USD/forint átváltási árfolyamot a Magyar Nemzeti Bank interneten is közzétett hivatalos devizaárfolyama alapján vette figyelembe.

A számítás menete a következő:

Az 5.991 USD összegből 5.736 USD tartozást az alperes 28 napos késedelemmel teljesített. Az 5.736 USD a 2003. november 19-i árfolyamon (216,50 Ft) számolva 1.241.844,- Ft tartozást jelentett. Ennek évi 30 % kamata 372.553,- Ft, napi kamata 1.020,7 Ft. A 28 napra számítva $(1.020,7 \times 28)$ 28.579,- Ft a fennmaradt tőketartozás.

Ugyanezen tartozásból az alperes 255 USD vételár-részt 134 napos késedelemmel fizetett meg. A 255 USD ugyancsak 216,50 Ft-os árfolyamon számítva 62.425,- Ft tartozást jelentett. Ennek évi 30 % kamata 18.727,- Ft, a napi kamat 51,30 Ft. A 134 napra számolva $(51,30 \times 123)$ 6.309,- Ft a fennmaradt tőketartozás.

Az 5.736 USD tartozás a 2003. december 3-i 223,55 Ft/USD árfolyam alapulvételével 1.282.282,- Ft tartozást jelentett az esedékességgkor. Ennek évi kamata 384.684,- Ft, a napi kamat 1.054,- Ft. A 120 napra számolva (1.054×120) 126.480,- Ft a fennmaradt tőketartozás.

Az 5.931 USD tartozás az esedékessé válásakor - 210,83 Ft/USD árfolyamot figyelembe véve - 1.250.432,- Ft fizetési kötelezettséget jelentett. Ennek évi késedelmi kamata 375.129,- Ft, a napi kamat 1.027,75 Ft. A 110 napos késedelemmel számolva $(1.027,75 \times 110)$ 113.052,- Ft a fennmaradt tartozás.

Az 5.340 USD tartozás az esedékessé válásakor - 208,83 Ft-os árfolyammal számolva - 1.115.152,- Ft kötelezettséget jelentett. Ennek évi késedelmi kamata 334.545,- Ft, a napi kamat 916,56 Ft. A 82 napos fizetési késedelemre számolva ez $(916,56 \times 82)$ 75.157,- Ft tartozást jelent.

A 6.039 USD tartozás az esedékessé válásakor irányadó 208,83 Ft-os árfolyammal számolva 1.261.124,- Ft kötelezettséget jelentett. Ennek évi késedelmi kamata 378.337,- Ft, a napi kamat 1.036,53 Ft. A 98 napos késedelemre tekintettel a fennmaradt tartozás $(1.036,53 \times 98)$ 101.579,- Ft.

Az 5.869,80 USD tartozásból 3.600 USD tartozás törlesztése történt meg. A 3.600 USD az esedékessé válásakor - 208,19 Ft/USD árfolyammal számolva - 749.484,- Ft fizetési kötelezettséget jelentett. Ennek évi késedelmi kamata 224.845,- Ft, a napi kamat 616,- Ft. A 139 napos fizetési késedelem idejére figyelembe vett késedelmi kamat $(616,- \times 139)$ 85.624,- Ft.

A fent számolt fennmaradt tőketartozások együttes összege 536.780,- Ft. Miután az egyes részösszegek esedékessége döntően 2004. március-május hónapra esik,

középarányos időponttól számolva 2004. április 1. napjától kezdődően köteles az alperes ezen tartozása után a kifizetésig a mérsékelt évi 30 %-os mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

A 2.269,80 USD töketartozás 2004. február 11. napján vált esedékessé, ekkor az USD/Ft árfolyam 208,19 Ft volt, így az alperes esedékessé vált tartozása 472.550,- Ft volt.

A 3.062,81 USD tartozás 2004. július 4. napján vált esedékessé, 203,69 Ft/USD árfolyammal számolva 623.863,- Ft tartozást jelentett.

Végül a 3.203,51 USD tartozás 2004. július 18. napján vált esedékessé, 200,92 Ft/USD árfolyammal számolva 643.649,- Ft alperesi fizetési kötelezettséget jelentett.

A 472.550,- Ft, a 623.863,- Ft és a 643.649,- Ft együttes összege 1.740.062,- Ft.

Az előbbiek szerinti számítás eredményeként az alperes hátralékos vételártartozása (536.780,- Ft + 1.740.062,- Ft) 2.276.842,- Ft.

A fentiek alapján az alperes 2.276.842,- Ft, valamint ebből 536.780,- Ft után 2004. április 1-től, míg 1.740.062,- Ft után 2004. július 1. napjától a kifizetésig járó évi 30 % késedelmi kamat megfizetésére köteles.

A kifejtett indokok alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalás összegét 2.276.842,- Ft-ra, ebből 536.780,- Ft-nak 2004. április 1-től 1.740.062,- Ft-nak pedig 2004. július 1-től a kifizetésig járó évi 30 % kamatára leszállította. A pervesztesség és a pernyertesség aránya megváltozott, elsődlegesen a felperes által lerótt kereseti eljárási illetéket figyelembe véve az ítéltábla az alperes által fizetendő elsőfokú eljárási költség összegét 200.000,- Ft-ra leszállította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

A pervesztesség és pernyertesség aránya a másodfokú eljárásban közel azonos, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdés 2. fordulata alapján az ítéltábla úgy rendelkezett, hogy a felek maguk viselik saját másodfokú eljárási költségeiket.

A közel azonos pervesztesség-pernyertesség következményeként az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket 50-50 %-ban kell a feleknek megfizetnie az állam javára, az erre vonatkozó kötelezés a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés rendelkezésén alapszik.

Szeged, 2008. április hó 4. napján

Szűts Károlyné dr.sk.
a tanács elnöke

Dr. Mányoki Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Hámori Attila sk.
táblabíró